

EDİTÖRDEN

Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi (TOÇD) onuncu yaşında! Bu sayımız Yemen, Suudi Arabistan, Türkiye, Körfez Ülkeleri, Osmanlı Dönemi Lübnan'ı, Katar, İsrail ve Ortadoğu'nun diğer ülkeleri olmak üzere geniş bir analiz çerçevesi sunmaktadır. Bu sayımızın ilk makalesi Başak Özoral tarafından yazılan "Suudi Arabistan'ın Dış Politikasını Belirleyen Kimliklerin İncelenmesi". Bu çalışmada Özoral, Bedevi/kabile kimliğinin, Vahhabizm'in, Suudi geleneğinin ve jeopolitiğinin ve rantier devlet anlayışının dış politika belirleme sürecine etkisini incelemektedir. Yazar, bu faktörlerin etkisini değerlendirirken sosyal inşacılık teorisinin kimliklerin ulusal politika ve çıkarları belirlediğini ortaya koyan varsayımından faydalanmaktadır. Çalışma; bu teorinin ışığında Suudi kimliğini tanımlayan kavramları hem jeopolitik, hem de tarihsel açıdan değerlendirerek, bu kimliğin Suudi Arabistan'ın dış politikasını nasıl etkilediğini ortaya koymaktadır.

Bu sayının ikinci makalesinde Muhammed Yakup İnan "Ortadoğu'daki Rol Anlayışları ve Liderlik Rekabetleri: Dönüşen Türkiye, Suudi Arabistan ve Körfez İlişkileri" makalesinde Ortadoğu'daki bölgesel güçlerin birbirleriyle güç mücadelesi ve bölgedeki liderlik yarışını analiz etmektedir. Yazar bölgedeki dört güçlü ülkeyi değerlendirmekle birlikte temelde Türkiye ve Suudi Arabistan rekabetine odaklanmakta ve bunu stratejik ortaklıklar yoluyla değerlendirmektedir. İnan, Türkiye'nin Körfez bölgesinde Suudi Arabistan'ın ulusal rol kavramsallaştırmalarına bir rakip değil, Körfez güvenliği ve ticari ilişkileri açısından elverişli bir partner olduğu sonucuna varmaktadır.

Bu sayımızın üçüncü makalesi Aziz Kılıç ve Özer Özbozdağlı tarafından yazılan "II. Meşrutiyetin İlanının Cebel-i Lübnan'da Yansımaları ve Seçim Tartışmaları". Makale, Osmanlı İmparatorluğu'nun 1908'de II. Meşrutiyeti ilan etmesinin Cebel-i Lübnan'daki yansımalarına odaklanmaktadır. Meşrutiyet'le birlikte Meclis-i Mebusan'a temsilciler gönderme durumunda Cebel-i Lübnan'ın isteksiz davranması ve bunun nedenleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Yazarlar, Cebel-i Lübnan halkının II. Meşrutiyet'i desteklemesine rağmen, Meclis'e temsilci gönderme hususunda ikiye bölündüğünü belirtmektedir. Buradaki ayrışmanın farklı kimliklerin yoğunlukta olduğu bölgelere göre şekillendiği ortaya konmuştur. Yazarlar ayrıca bölge halkının kararsız tavrının Cebel-i Lübnan'ın sahip olduğu özerk yönetim şekliyle de ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Dördüncü makalemiz Fuat Emir Şefkatli ve Güngör Şahin tarafından yazılan "Sahel'de Devlet Dışı Silahlı Aktörler: Terör Örgütleri ve Milis Grupların Artan Dirençliliğinin Analiz Edilmesi" makalesidir. Bu makalede yazarlar Sahel bölgesinde varlık gösteren devlet dışı silahlı aktörlerin hibrit stratejilerini değerlendirmektedir. Spesifik olarak Burkina Faso, Mali ve Nijer'de terör eylemleri gerçekleştiren devlet dışı silahlı aktörlerin on yıllık süre içerisinde (2012-2022) gerçekleştirdiği saldırıları ve bu bölgede nasıl güç kazandıklarını ortaya koymaktadır. Bölgede faaliyet gösteren devlet dışı silahlı aktörlerin ideolojik, din temelli ve etnik kökenli örgütler olduğu düşünüldüğünde, devlet otoritesinin kaybolduğu ya da zayıfladığı bölgelerde bu tarz örgütlerin rahatlıkla yaşam alanı bulduğu görülmektedir. Yazarlar da analizlerinde bu olguya benzer bir sonuca varmaktadır. Şefkatli ve Şahin, bölgede faaliyet gösteren terör örgütlerinin, devletlerin sorunlu terörle mücadele yaklaşımları, yerel yönetim sorunları, yönetilemeyen alanlar

ve güçsüz ordular nedenleriyle güçlerini koruduklarını ortaya koymaktadır.

“Toplumsal Ekoloji Yaklaşımını Bölgesel Gelişmeler Üzerinden Yeniden Tartışmak” makalesinde Alper Ekmekçiöğlü ve Ayşe Dere iklim değişikliği, kapitalizm ve devlet örgütü tartışmaları karşısında alternatif bir model olarak çalışılan toplumsal ekoloji yaklaşımının kuram ve uygulama ilişkisini analiz etmektedir. Yazarlar Türkiye’nin güneydoğusu ve Suriye’nin kuzeyine odaklanarak toplumsal ekoloji yaklaşımını incelemektedir. Yazarlar, sistematik bir analizle ekonomik, siyasi, toplumsal ve yönetsel ölçütler üzerinden bu yaklaşımı değerlendirmekte ve PKK/KCK terör örgütünü Bookchin’in toplumsal ekoloji yaklaşımıyla değerlendirmektedir.

Bu sayının altıncı makalesinde “Neoklasik Realist Teori Perspektifinden Türkiye’nin 1956 Süveyş Krizi’ne Yönelik Dış Politikasının Analizi” makalesi Emre Gündoğdu ve Onur Kaya tarafından yazılmıştır. Bu makalede yazarlar 1956 Süveyş Krizi süresince Türkiye’nin dış politikasının nasıl şekillendiğini neoklasik realist teori ile analiz etmektedir. Süveyş Krizi döneminde Türk dış politikasını Soğuk Savaş dinamikleri ile açıklamayı amaçlayan yazarlar, iki kutuplu dünya düzeninde ideolojik karşıtlık ve nükleer rekabet faktörlerini göz önüne alarak, bu düzenin Türkiye’nin dış politika yapım sürecini sınırlandırıcı bir rol oynadığını iddia etmektedir. Yazarlar uluslararası sistemin sınırlandırıcı ve belirleyici etkilerini açıklamak için caydırıcı askeri kapasite ihtiyacı, ekonomik teşvik gerekliliği, Türk dış politikasındaki Batıcılık eğilimi ve karar alıcıların liderlik çabaları faktörleriyle incelemektedir.

Bu sayının yedinci makalesi Atay Akdevelioğlü, Nuri Yeşilyurt ve Gökhan Erdem tarafından yazılan “Tarihsel Süreklilik ve Kopuşlar Üzerinden Yemen İç Savaşı” makalesi. Yemen bağımsızlığını kazandığı günden bu yana sık sık iç çatışmalara ve savaşlara maruz kalmıştır. 1994’te yaşanan iç savaş ve Arap Baharı ayaklanmalarında kıvılcımları görülen ve 2014’te şiddetli eylemlerle başlayan iç savaş çatışmalarının merkezinde yer alan Yemen’de dünyanın en büyük insani krizlerinden birinin yaşanmasına neden olmaktadır. Akdevelioğlü, Yeşilyurt ve Erdem, bu gerçekliği analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu makalede yazarlar, 2014’te başlayan ve halen devam eden Yemen iç savaşının önceki iç savaş dinamikleriyle benzer karakteristik özelliklere sahip olduğunu iddia etmektedir. Yazarlar bunun yanında 2014 iç savaşını önceki iç savaşlarla karşılaştırmakta ve 1994’teki iç savaşta aktör ve çatışma dinamikleriyle benzerlik gösterdiğini, bölgesel ve küresel güçlerin müdahalelerinin de çatışmayı şiddetlendirdiğini iddia etmektedir. Yemen’in üçüncü ülkelerin çatışma sahası olduğu ve Ortadoğu’daki en önemli vekalet savaşı örneklerinden biri olması nedenleriyle bu çalışmanın dikkate değer olduğu söylenebilir.

Bu sayımızda ayrıca Gökhan Çinkara tarafından yapılan “Betar Türkiye: Bir Siyonist Gençlik Hareketi’nin Hikayesi (1933-1971)” kitabının kritiği, Dergah Kısacık tarafından yazılan “Hybrid Actors (Armed Groups and State Fragmentation in the Middle East)” adlı kitabın kritiği ve Hacı Mehmet Boyraz tarafından yazılan “Bölgesel Güç Dengelerinde Türkiye-Katar İlişkileri” kitabının kritiği olmak üzere üç kitap kritiğine ev sahipliği yapmaktadır.

Doç. Dr. İ. Aytaç KADIOĞLU

EDITOR'S NOTE

Turkish Journal of Middle Eastern Studies (TJMES) is in its tenth year! This issue presents a broad analysis framework including Yemen, Saudi Arabia, Turkey, Gulf Countries, Lebanon under Ottoman rule, Qatar, Israel and other countries of the Middle East. The first article of this issue is "Examination of the Identities that Define Saudi Arabia's Foreign Policy within the Theory of Social Construction" by Başak Özoral. In this study, Özoral examines the effects of Bedouin/tribal identity, Wahhabism, Saudi tradition and geopolitics, and the understanding of the rentier state on the foreign policy-making process. To assess the impact of these factors, the author draws on the social constructionist theory's assumption that identities determine national politics and interests. This study evaluates the concepts that define the Saudi identity, both geopolitically and historically in the light of this theory, and reveals how Saudi identity affects the state's foreign policy.

In the second article of this issue, Muhammed Yakup Inan analyses the power struggle of the regional powers in the Middle East and the leadership competition in the region in the article "Role Conceptions and Leadership Rivalry in the Middle East: Transforming Turkey, Saudi Arabia and Gulf Relations". While evaluating the four powerful countries in the region, the author mainly focuses on the competition between Turkey and Saudi Arabia and evaluates this through strategic partnerships. Inan concludes that Turkey is not a rival to Saudi Arabia's national role conceptualisations in the Gulf region but a favourable partner in terms of Gulf security and trade relations.

The third article of this issue is titled "Reflections of the Declaration of Constitutional Monarchy in Mount Lebanon and Election Debates" and written by Aziz Kılıç ve Özer Özbozdağlı. The article focuses on the reflections of the declaration of the Constitutional Monarchy in Cebel-i Lebanon. This study reveals Cebel-i Lebanon's reluctance in sending representatives to the Majlis-i Mebusan with the Second Constitutional Monarchy and the reasons for this. The authors state that although people in Mount Lebanon supported the new constitutional regime in Ottoman Empire, they were divided regarding the decision to send a representative to the Assembly or not. The article reveals that the segregation here was shaped according to the regions where different identities were concentrated. The authors concluded that the indecisive attitude of the people of the region was also related to the self-government form of Jebel-i Lebanon.

Our fourth article is "Non-State Armed Actors in the Sahel: Analyzing the Rising Resilience of Terrorist Organizations and Militia Groups" by Fuat Emir Şefkatli and Güngör Şahin. In this article, the authors evaluate the hybrid strategies of non-state armed actors in the Sahel region. Specifically, this article reveals the attacks carried out by non-state armed actors who organised terrorist attacks in Burkina Faso, Mali and Niger over ten years (2012-2022) and how they gained power in this region. Considering that the non-state armed groups operating in the region are ideological, religious-based and ethnic-based organisations, it is seen that such organizations easily find a place to live in regions where state authority is lost or weakened. The authors also come to a similar conclusion in their analysis. Şefkatli and Şahin reveal that the terrorist

organisations operating in the region maintain their power due to the problematic approaches of the states to fight against terrorism, problems of local governance, ungoverned areas and weak armies.

In their article "Revisiting the Social Ecology Approach through Regional Implementations", Alper Ekmekçiođlu and Ayşe Dere analyse the theory and practice relationship of the social ecology approach, which is studied as an alternative model in the face of climate change, capitalism and state organisation debates. The authors examine the social ecology approach, focusing on southeastern Turkey and northern Syria. The authors evaluate this approach through economic, political, social and administrative criteria with a systematic analysis and evaluate the PKK/KCK terrorist organisation with Bookchin's social ecology approach.

In the sixth article of this issue, the article "Analysis of Turkey's Foreign Policy towards the 1956 Suez Crisis from the Perspective of Neoclassical Realist Theory" was written by Emre Gündoğdu and Onur Kaya. In this article, the authors analyse how Turkey's foreign policy was shaped during the 1956 Suez Crisis with neoclassical realist theory. The authors, who aim to explain Turkish foreign policy in the period of the Suez Crisis with the dynamics of the Cold War, claim that this order plays a limiting role in Turkey's foreign policy-making process, taking into account the factors of ideological opposition and nuclear competition in the bipolar world order. In order to explain the limiting and determining effects of the international system, the authors assess the need for deterrent military capacity, the necessity of economic incentives, the Westernization trend in Turkish foreign policy and the leadership efforts of decision makers.

The seventh article of this issue is titled "Historical Continuity and the Yemeni Civil War over Breaks" and written by Atay Akdeveliođlu, Nuri Yeşilyurt and Gökhan Erdem. Since the day Yemen gained its independence, it has been subject to frequent internal conflicts and wars. The civil war, sparked by previous civil wars and Arab Spring uprisings in 1994, started with violent actions in 2014, causes one of the world's biggest humanitarian crises in Yemen, which is at the centre of the conflicts. Akdeveliođlu, Yeşilyurt and Erdem aim to analyse this reality. In this article, the authors claim that the Yemeni civil war, which started in 2014 and is still ongoing, has similar characteristics to the previous civil war dynamics. In addition, the authors compare the 2014 civil war with previous civil wars and claim that it is similar to the actors and conflict dynamics in the 1994 civil war, and that the interventions of regional and global powers exacerbated the conflict. It can be said that this study is noteworthy as Yemen is a conflict zone of third countries and is one of the most important examples of proxy wars in the Middle East.

In this issue, we also have three book reviews, including "Betar Turkey: The Story of a Zionist Youth Movement (1933-1971)" by Gökhan Çinkara, "Hybrid Actors (Armed Groups and State Fragmentation in the Middle East)" written by Dergah Kısacık, and "Turkey-Qatar Relations in Regional Power Balances" written by Hacı Mehmet Boyraz.

Associate Professor İ. Aytaç KADIOĞLU